

Čís. 9714.

Právo mimoknihovního nabyvatele nemovitosti není právem, činícím nepřipustnou exekuci proti knihovnímu vlastníku (§ 37 ex. ř.).

Nejde-li o podvod, nezáleží s hlediska § 440 obč. zák. vůbec na tom, zda nový knihovní nabyvatel věděl o dřívějším mimoknihovním zcizení.

Zásadu, že při hypotekárních pohledávkách exekučně nabyté zástavní právo není chráněno důvěrou v pozemkovou knihu, nelze rozšiřovati na již zcizená, ale knihovně ještě nevymazaná vlastnická práva.

(Rozh. ze dne 8. března 1930, R II 62/30).

Žalovaná záložna vedla exekuci vnucenou dražbou na polovinu nemovitostí, připsaných knihovně Františku K-ovi, ku vydobytí pohledávek proti němu (proti jeho pozůstalosti). Žalobou, o niž tu jde, domáhali se manželé Augustin a Marie K-ovi nepřipustnosti exekuce, ježto jim nemovitosti byly odstupní smlouvou postoupeny. *Procesní soud prvního st. o l i c e* zamítl zjišťovací návrh, že žalobci jsou vlastníky nemovitostí, ve věci samé pak žalobu zamítl. *O d v o l a c í s o u d* zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. *D ů v o d y* : Právem byl napadeným rozsudkem zamítnut zjišťovací návrh, podle něhož žalující straně přísluší vlastnictví k polovicím nemovitostí. Neboť podle § 431 obč. zák. platí zásada, že k nabytí vlastnického práva jest třeba vkladu vlastnického práva. *Nat*urální vlastnictví nelze uplatňovati proti třetím osobám, jež nabyly vlastnického práva bezelstně. I v případech vnucené dražby nabývá vydražitel práva vlastnického proti *naturálnímu* vlastníkovi (vyjmouc případy bezelstného vydražitele § 170 čís. 5 ex. ř.). Podle § 440 obč. zák. připadá právo vlastnické, byla-li nemovitá věc postoupena několika osobám, tomu, kdo dříve žádal o vklad práva vlastnického. Tento předpis platí, i když nabyvatel věděl, že postoupená věc byla dříve ponechána jiné osobě (vyjmouc případy zlého úmyslu). Z těchto předpisů vysvítá, že mimoknihovní nabyvatel nemovitostí není jejich vlastníkem. V tomto směru bylo odvolání strany žalující jako bezdůvodné zamítnouti. Naproti tomu má odvolací soud za to, že *naturální* vlastník nemovitostí jest podle § 37 ex. ř. a § 170 čís. 5 ex. ř. oprávněn k odporu proti exekuci z důvodu *naturálního* vlastnictví k pozemkům, z těchto úvah: zásadně vede se exekuce jen na jmění dlužníkovu. V zájmu rychlého zásahu věřitelů ustanovuje zákon, že otázka, zda právo patří ke jmění dlužníkovu, má býti řešena podle zevních příznaků. Při movitých věcech rozhoduje držba věci; při nemovitostech zápis práva vlastnického do pozemkové knihy. Za právo, nedopouštějící výkonu exekuce, pokládá soudní praxe každé zcizení věcí dlužníkem, jeví-li se zcizení bezprávím proti žalobci. Ani praxe nepochybuje, že se i pouhá držba pokládá za právo, jež »nedopouští výkonu exekuce«. I při movitých věcech i při hypotekárních pohledávkách platí zásada, že nabytí zástavního práva exekucí nepožívá právní ochrany. Pozemková kniha má jen podporovati bezpečnost práv-

ního jednání, nemá však poskytnouti vymáhající straně možnost, sáhnouti na práva, jež nenáleží ke dlužníkovu jmění. V řízení pozůstalostními nejsou takové nemovitosti předmětem pozůstalostního jednání. Pozůstalostní soud má z úřadu dbáti opravy pozemkové knihy. I se stanoviska úpadkového práva (§ 21 konk. ř.) má se za to, že takové nemovitosti nejsou předmětem úpadkové podstaty, byly-li odevzdány mimoknihovnímu nabyvateli s listinou ke vkladu způsobilou (Bartsch-Pollak: Konkursní řád str. 164 a Jäger: konkursní právo k § 17 sv. 1 str. 298 pozn. 11). Konečně znamenala taková exekuce nepochybně bezdůvodné obohacení i hypotekárního věřitele (žalované strany) i dlužníka. Z těchto úvah má odvolací soud za to, že naturální vlastnictví k pozemkům je dostatečným důvodem odporu proti exekuci, vedené věřiteli knihovního vlastníka nemovitostí.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by o odvolání po případném dalším jednání znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Rozhodnuv, že i právo mimoknihovního nabyvatele a uživatele nemovitosti jest právem, činícím nepřipustnou exekuci proti knihovnímu vlastníku, ocitl se odvolací soud v rozporu s ustálenou judikaturou, došedši výrazu zvláště v plenárním rozhodnutí nejvyššího soudního dvoru ve Vídni ze dne 28. října 1908 kn. jud. čís. 186 Gl. U.:4359 a ve zdejším rozhodnutí ze dne 25. ledna 1921 čís. 892 sb. n. s. Podle § 37 ex. ř. může se třetí osoba brániti proti exekuci jen, přísluší-li jí již právo na věc, která jest předmětem exekuce, nikoli, má-li jenom obligační nárok na zřízení takového práva. Jelikož se vlastnictví k nemovitosti nabývá a pozbývá teprve zápisem v knize pozemkové, jest smlouva ujednaná k vůli převodu vlastnictví před knihovním provedením, které platí za skutečné odevzdání, jen titulem k nabytí práva vlastnického (§ 425 obč. zák.), obligačním nárokem, nezakládajícím nárok na vyloučení nemovitosti z exekuce proti knihovnímu vlastníku. Lichá jest námitka, že exekuci má býti postižen jen majetek dlužníkův, neboť jádro sporu spočívá právě v tom, zda nemovitost, smlouvou již zcizená, ale knihovně ještě zciziteli připsaná, náleží s hlediska právního do majetku zcizovatelova, či nabyvatelova. Vzhledem k ustanovení § 440 obč. zák., že, přenechá-li vlastník nemovitost několika osobám, přejde vlastnictví na onu, která dříve zažádala o knihovní zápis, musí býti taková nemovitost pokládána za majetek zcizitele tak dlouho, dokud není jeho vlastnické právo v knize pozemkové vymazáno, neboť do té doby může s nemovitostí nakládati bez ohledu na dřívější zcizení s právním účinkem, a mimoknihovní nabyvatel nemůže mu v tom brániti ani poznámkou spornosti podle §§ 61 a násl. kn. zák. Podotknouti jest, že, nejde-li o podvod, nezáleží při tom vůbec na tom, zda nový knihovní nabyvatel věděl o dřívějším mimoknihovním zcizení, neboť § 440 obč. zák. v té příčině nerozeznává. I v tomto směru jest judikatura ustálena, jak dokazují rozhodnutí nejvyššího soudního dvoru ve Vídni ze dne 23. října

1873 repert. násl. čís. 59, Gl. U. 5114, a zdejší rozhodnutí čís. 980 sb. n. s. Odvolací soud, pokládá i pouhou držbu za právo, nedopouštějící výkon exekuce, má na mysli patrně držbu kvalifikovanou podle § 372 obč. zák., ale i ta musí ustoupiti vlastnickému právu dlužníkovu. Další zásada, na niž poukazuje odvolací soud, že při hypotekárních pohledávkách exekučně nabyté právo zástavní nepožívá právní ochrany — správně, není chráněno důvěrou v knihu pozemkovou —, jest uznána podle judikátu ze dne 13. ledna 1909 č. 188 Gl. U 4499 právě jen pro zaplacené, ale knihovně ještě váznoucí hypotéky, a nemůže býti vzhledem k předpisům §§ 431, 440 a 444 obč. zák. rozšiřována na již zcizená, ale knihovně ještě nevymazaná práva vlastnická. Že zesnulým vlastníkem již zcizené a odevzdané, ale knihovně mu ještě připsané nemovitosti nejsou předmětem pozůstalostního řízení, jest sice pravda, nemá však příčinu v tom, že knihovní stav nemá významu, nýbrž poněvadž vlastnictví nemůže býti uplatněno proti obligačnímu nároku mimoknihovního nabyvatele. Pro práva nabytá na tyto nemovitosti třetími osobami exekucí vedenou proti zesnulému dlužníku, nelze z oné skutečnosti nic dovozovati. Co platí o takových nemovitostech podle speciálních pravidel úpadkového řízení, jest pro posouzení sporné otázky nerozhodné. Námitka, že by provedení exekuce vedlo k bezdůvodnému obohacení hypotekárního věřitele a dlužníka, nemůže býti v této své obecnosti uznána za správnou, jak tomu jest v souzeném případě nelze pro nedostatek skutkových zjištění vůbec posouditi. Není-li správným právní názor odvolacího soudu, není třeba nařízeného jím doplnění řízení a vrácení sporu za tím účelem procesnímu soudu.

Čís. 9715.

Ke splnění povinností uložených dráze §§ 1295, 1297 a 1299 obč. zák., zvláště pak § 17 provozního řádu ze dne 16. listopadu 1851, čís. 1 ř. zák. na rok 1852 nestačí, učiní-li dráha jen ochranná opatření, jež jí byla úřady uložena, nýbrž jest na ní, by použila všech prostředků, jimiž podle zkušenosti a vědy lze neštěstí zabrániti a předejiti.

(Rozh. ze dne 8. března 1930, R II 63/30).

Žalobce byl zasažen posunující lokomotivou a poraněn. Žalobní nárok na náhradu škody neuznal procesní soud první stolice důvodem po právu. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl. Dospěl k názoru, že v souzeném případě nešlo o příhodu v dopravě, uvedl dále v d ů v o d e c h : Poněvadž příhoda v dopravě prokázána není, nemůže žalobce opíratí žalobní nárok o ustanovení § 1 zák. o povinném ručení železnic. Jinak jest tomu se stanoviska občanského zákona, na němž žalobce také svůj nárok založil. Podle §§ 1297 a 1299 obč. zák. dopouští se zavinění, kdo opomine takový stupeň péče a pozornosti, jaký lze předpokládati při obyčejných schopnostech, a, pokud jde o zaměst-